

LECTIO XXXII: ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum - non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum - scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XXXII

Γεμάτα είναι όλα τα βιβλία, γεμάτοι οι λόγοι των σοφών, γεμάτη η αρχαιότητα από παραδείγματα/πρότυπα (υποδειγματικής συμπεριφοράς)· όλα αυτά θα βρίσκονταν στο σκοτάδι, αν δεν τα συνόδευε το φως των γραμμάτων. Πόσο πολλές εικόνες γενναιοτάτων ανδρών μας κληροδότησαν οι συγγραφείς και οι Έλληνες και οι Λατίνοι - όχι μόνο για να τις ατενίζουμε αλλά και για να τις μιμούμαστε! Αυτές εγώ, επιθυμώντας (ή: στην επιθυμία μου) να διοικήσω σωστά και να διαχειριστώ την πολιτεία, τις έβαζα πάντοτε μπροστά μου ως παραδείγματα. Με το να λατρεύω και να αναλογίζομαι τους έξοχους άνδρες διέπλαθα την ψυχή και τον νου μου. Γιατί έτσι - με το να επιδιώκω δηλαδή μόνο τον έπαινο και την τιμή, με το να θεωρώ ότι έχουν μικρή αξία όλα τα βάσανα του σώματος και όλοι οι θανάσιμοι κίνδυνοι - μπόρεσα να ριχτώ σε τόσους πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες για τη δική σας σωτηρία.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XXXII

1. **nisi ... accederet** → **iacerent**: υποθετικός λόγος που δηλώνει το μη πραγματικό στο παρόν.
2. Να δοθεί προσοχή στη συντακτική λειτουργία των γερουνδίων του κειμένου [**ad intuendum, ad imitandum**: εμπροθ. γερουνδίο που δηλώνει τον σκοπό] [**gerendi, administrandi**: γενική γερουνδίου, αντικειμενική] [**colendo, cogitando, expetendo, ducendo**: αφαιρ. γερουνδίου που δηλώνει τον τρόπο → δείτε τη συντακτική ανάλυση που ακολουθεί]
3. **enim**: διασαφητικός και αιτιολογικός σύνδεσμος. Έχει ανάλογη χρήση με τον σύνδεσμο γάρ της αρχαίας ελληνικής.
4. **parvi**: γενική της αφηρημένης αξίας στο απαρέμφατο *esse*.

5. Η χρήση της πρόθεσης «in»:

in + αφαιρετική = εμπρόθετος προσδιορισμός

- **στάσης σε τόπο**
- του μεταξύ
- χρόνου
- **κατάστασης**
- αναφοράς

in + αιτιατική = εμπρόθετος προσδιορισμός

- **κίνησης σε τόπο**
- εχθρικής διάθεσης
- **εισόδου σε κατάσταση**
- **σκοπού**

in + αιτιατική γερουνδίου = εμπρόθετος προσδιορισμός του **σκοπού**.

6. **potui obicere me**: άμεση αυτοπάθεια.

7. **tenebrae -arum**: σχηματίζει μόνον πληθυντικό (plurale tantum).

8. **littera -ae**: γράμμα αλφαβήτου (στον ενικό). **litterae -arum**: επιστολή, λογοτεχνία (στον πληθυντικό).

9. **sapientium**: ουσιαστικό γ' κλίσης. Κανονικά είναι μετοχή ενεστώτα Ε. Φ. του ρήματος sapio. Κλίνεται όπως το adulescens, που αρχικά ήταν κι αυτό μετοχή ενεστώτα του ρήματος adulesco. Και τα δύο κλίνονται όπως οι μετοχές που χρησιμοποιούνται ως ουσιαστικά, δηλαδή αφαιρετική ενικού: -e και γενική πληθυντικού: -ium.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

pleni: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **plenus**, -a, -um = γεμάτος, -η, -ο → Παραθετικά: **plenior**, -ior, -ius, **plenissimus**, -a, -um.

omnes: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, του τριτόκλιτου, τριγενούς και δικαταλήκτου επιθέτου **omnis**, -is, -e = όλος, -η, -ο → **δεν σχηματίζει παραθετικά.**

sunt: γ' πληθυντικό, οριστική ενεστώτα, του ρήματος **sum**, **fui**, -, **esse** = είμαι.

libri: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **liber** -bri = βιβλίο.

plena: ονομαστική πληθυντικού, θηλυκό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **plenus**, -a, -um = γεμάτος, -η, -ο → Παραθετικά: **plenior**, -ior, -ius, **plenissimus**, -a, -um.

sapientium: γενική πληθυντικού, αρσενικό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **sapiens** -ntis = σοφός → Κανονικά είναι μετοχή ενεστώτα Ε. Φ. του ρήματος **sapio**, **sapivī**(ii), -, **sapĕre** 3*. Κλίνεται όπως οι μετοχές που χρησιμοποιούνται ως ουσιαστικά, δηλαδή **αφαιρετική ενικού: -e** και **γενική πληθυντικού: -ium**.

voces: ονομαστική πληθυντικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **vox** -cis = φωνή, λόγος.

plena: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **plenus**, -a, -um = γεμάτος -η -ο → Παραθετικά: **plenior**, -ior, -ius, **plenissimus**, -a, -um.

exemplorum: γενική πληθυντικού, ουδέτερο, β' κλίση, του ουσιαστικού **exemplum** -i = παράδειγμα.

vetustas: ονομαστική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **vetustas** -atis = αρχαιότητα → **ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό.**

quae: ονομαστική πληθυντικού, ουδέτερο, της αναφορικής αντωνυμίας **qui**, **quae**, **quod** = ο οποίος, -α, -ο.

iacerent: γ' πληθυντικό, υποτακτική ενεργητικού παρατατικού του ρήματος **iaceo**, **iacui**, **iacitum**, **iacĕre** 2 = παραμένω.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αφαιρετική = σε.

tenebris: αφαιρετική πληθυντικού, θηλυκό, α' κλίση, του ουσιαστικού **tenebrae** -arum = σκοτάδι → **δεν σχηματίζει ενικό (plurale tantum).**

omnia: ονομαστική πληθυντικού, ουδέτερο, του τριτοκλίτου, τριγενούς και δικαταλήκτου επιθέτου **omnis**, -is, -e = όλος, -η, -ο → **δεν σχηματίζει παραθετικά.**

nisi: υποθετικός αποφατικός σύνδεσμος = αν δεν.

litterarum: γενική πληθυντικού, θηλυκό, α' κλίση, του ουσιαστικού **litterae** -arum = λογοτεχνία, επιστολή → στον ενικό **littera** -ae = το γράμμα της αλφαβήτου (**ετερόσημο**).

lumen: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, γ' κλίση, του ουσιαστικού **lumen** -inis = φως.

accederet: γ' ενικό, υποτακτική ενεργητικού παρατατικού, του ρήματος **accedo**, **accessi**, **accessum**, **accedĕre** 3 = συνοδεύω.

quam: επιφωνηματικό επίρρημα = πόσο.

multas: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **multus, -a, -um** = πολλές, πολλή, πολύ → Παραθετικά: **plus** (ο συγκριτικός βαθμός στον ενικό απαντά μόνο στο ουδέτερο), **plurimus, -a, -um**. Στον πληθυντικό οι τρεις βαθμοί σχηματίζονται ως εξής: **multi, -ae, -a, plures, -es, -(i)a, plurimi, -ae, -a**.

imagines: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **imago -inis** = εικόνα.

fortissimorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **fortissimus, -a, -um**. Αποτελεί υπερθετικό βαθμό του επιθέτου **fortis, -is, -e** = δυνατός, -ή, -ό → Παραθετικά: **fortior, -ior, -ius, fortissimus, -a, -um**.

virorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **vir, viri** = άνδρας.

solum: ποσοτικό επίρρημα = μόνο.

non solum... verum etiam: παρατακτική αντιθετική σύνδεση = όχι μόνο ... αλλά και.

ad: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = για να.

intuendum: αιτιατική του γερουνδίου του ρήματος **intueor, intuitus sum, intuēri 2** αποθετικό = κοιτάζω, ατενίζω.

ad: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = για να.

imitandum: αιτιατική του γερουνδίου του ρήματος **imitor, imitatus sum, imitāri 1** αποθετικό = μιμούμαι.

scriptores: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **scriptor -oris** = συγγραφέας.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και

Graeci: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **Graeci -orum** = Έλληνες. Συναντάται και στον ενικό ως **Graecus -i** και σπανιότερα **Graecius -i**.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

Latini: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **Latini -orum** = Λατίνοι (στον ενικό **Latinus -i**).

nobis: δοτική πληθυντικού, α' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **ego, tu, -** = εγώ, εσύ, αυτός .

reliquerunt: γ' πληθυντικό, οριστική ενεργητικού παρακειμένου, του ρήματος **relinquo, reliqui, relictum, relinquerē 3** = αφήνω, κληροδοτώ.

quas: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, της αναφορικής αντωνυμίας **qui, quae, quod** = ο οποίος, -α, -ο.

ego: ονομαστική ενικού, α' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **ego, tu, -** = εγώ, εσύ, αυτός.

cupidus: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **cupidus**, -a, -um = αυτός, -ή, -ό που επιθυμεί, ο γεμάτος, -η, -ο επιθυμία → Παραθετικά: **cupidior**, -ior, -ius, **cupidissimus**, -a, -um.

bene: τροπικό επίρρημα = καλά. Προέρχεται από το επίθετο της β' κλίσης **bonus**, -a, -um → Παραθετικά: **melius**, **optime**.

gerendi: γενική του γερουνδίου, του ρήματος **gero**, **gessi**, **gestum**, **gerere** 3 = διοικώ.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

administrandi: γενική του γερουνδίου, του ρήματος **administro**, **administravi**, **administratum**, **administrare** 1 = διαχειρίζομαι.

rem: αιτιατική ενικού, θηλυκό, ε' κλίση, του ουσιαστικού **res**, **rei** = πράγμα.

publicam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του δευτεροκλίτου επιθέτου **publicus**, -a, -um = δημόσιος, -α, -ο → **δεν σχηματίζει παραθετικά**.

res publica: όλο μαζί αποτελεί σύνθετο ουσιαστικό = πολιτεία → **δεν σχηματίζει πληθυντικό**.

semper: χρονικό επίρρημα = πάντοτε.

mihi: δοτική ενικού, α' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **ego**, **tu**, - = εγώ, εσύ, αυτός.

proponebam: α' ενικό, οριστική ενεργητικού παρατατικού, του ρήματος **propono**, **proposui**, **propositum**, **proponere** 3 = βάζω μπροστά (μου) ως παράδειγμα/πρότυπο.

colendo: αφαιρετική του γερουνδίου, του ρήματος **colo**, **colui**, **cultum**, **colere** 3 = λατρεύω.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

cogitando: αφαιρετική του γερουνδίου, του ρήματος **cogito**, **cogitavi**, **cogitatum**, **cogitare** 1 = σκέπτομαι, αναλογίζομαι.

homines: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό και θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **homo** -inis = άνθρωπος.

excellentes: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό, του τριτοκλίτου τριγενούς και μονοκαταλήκτου επιθέτου **excellens**, -ns, -ns(γενική **excellentis**) = έξοχος, -η, -ο. Κανονικά είναι μετοχή ενεστώτα Ε. Φ. του ρήματος **excello**, **excellui**, **excelsum**, **excellere** 3 → Παραθετικά: **excellentior**, -ior, -ius, **excellentissimus**, -a, -um.

animus: αιτιατική ενικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **animus** -i = ψυχή.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

mentem: αιτιατική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **mens** -ntis = νους, μυαλό.

meum: αιτιατική ενικού, θηλυκό, α' πρόσωπο (για έναν κτήτορα), της κτητικής αντωνυμίας **meus**, **mea**, **meum** = δικός -ή -ό μου.

conformabam: α' ενικό, οριστική ενεργητικού παρατατικού, του ρήματος **conformo**, **conformavi**, **conformatum**, **conformāre** 1 = διαπλάθω, διαμορφώνω.

sic: τροπικό επίρρημα = έτσι.

enim: διασαφητικός και αιτιολογικός σύνδεσμος. Έχει ανάλογη χρήση με τον σύνδεσμο γάρ της αρχαίας ελληνικής = γιατί.

laudem: αιτιατική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **laus**, **laudis** = έπαινος.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και

honestatem: αιτιατική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **honestas** -atis = τιμή.

solum: ποσοτικό επίρρημα = μόνον.

expetendo: αφαιρετική του γερονδίου, του ρήματος **expeto**, **expeti(v)i**, **expetitur**, **expetere** 3 = επιδιώκω.

omnes: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό, του τριτοκλίτου τριγενούς και δικαταλήκτου επιθέτου **omnis**, -is, -e = όλος, -η, -ο → **δεν σχηματίζει παραθετικά.**

cruciatus: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό, δ' κλίση, του ουσιαστικού **cruciatus** -us = βάσανο.

corporis: γενική ενικού, ουδέτερο, γ' κλίση, του ουσιαστικού **corpus** -oris = σώμα.

et: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

omnia: αιτιατική πληθυντικού, ουδέτερο, του τριτοκλίτου, τριγενούς και δικαταλήκτου επιθέτου **omnis**, -is, -e = όλος, -η, -ο → **δεν σχηματίζει παραθετικά.**

pericula: αιτιατική πληθυντικού, ουδέτερο, β' κλίση, του ουσιαστικού **periculum** -i = κίνδυνος.

mortis: γενική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **mors**, **mortis** = θάνατος.

parvi: γενική ενικού, ουδέτερο, του δευτεροκλίτου επιθέτου **parvus**, -a, -um = μικρός, -ή, -ό → Παραθετικά: **minor**, -or, -us, **minimus**, -a, -um.

esse: απαρέμφατο ενεστώτα, του ρήματος **sum**, **fui**, -, **esse** = είμαι.

ducendo: αφαιρετική γερονδίου, του ρήματος **duco**, **dux**, **ductum**, **ducere** 3 = θεωρώ → β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: **duc**.

me: αιτιατική ενικού, α' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **ego**, **tu**, - = εγώ, εσύ, αυτός.

pro: πρόθεση που συντάσσεται με αφαιρετική = υπέρ, για, για χάρη.

salute: αφαιρετική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **salus** -utis = σωτηρία → ως αφηρημένη έννοια **δεν σχηματίζει πληθυντικό.**

vestra: αφαιρετική ενικού, θηλυκό, β' πρόσωπο (για πολλούς κτήτορες), της κτητικής αντωνυμίας **vester**, **vestra**, **vestrum** = δικός -ή -ό σας.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αιτιατική = σε.

tot: άκλιτη δεικτική αντωνυμία = τόσοι πολλοί, -ές, -ά.

ac: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

tantas: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, της δεικτικής αντωνυμίας **tantus, -a,**

-um = τόσος, -η, -ο [είναι δεικτικό επίθετο που λειτουργεί ως δεικτική αντωνυμία].

dimicationes: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **dimicatio -onis** = αγώνας.

obicere: απαρέμφατο ενεργητικού ενεστώτα, του ρήματος **obicio, obiecti, obiectum, obicere 3*** (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το cario) = ρίχνω.

potui: α' ενικό, οριστική παρακειμένου, του ανώμαλου ρήματος **possum, potui, -, posse** = μπορώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

A' κλίση

tenebrae -arum: θηλυκό → δεν σχηματίζει ενικό αριθμό (plurale tantum)
Littera -ae: θηλυκό → ετερόσημο (littera -ae = γράμμα του αλφαβήτου, litterae -arum = λογοτεχνία, επιστολή)

B' κλίση

liber, libri: αρσενικό
exemplum -i: ουδέτερο
vir, viri: αρσενικό
Graeci -orum: αρσενικό
Latini -orum: αρσενικό
animus -i: αρσενικό
periculum -i: ουδέτερο

Γ' κλίση

sapiens -ntis: αρσενικό → αφαιρετική ενικού: -e και γενική πληθυντικού: -ium vox, vocis: θηλυκό
vetustas -atis: θηλυκό → ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό
lumen -inis: ουδέτερο
imago -inis: θηλυκό
scriptor -oris: αρσενικό
homo -inis: αρσενικό και θηλυκό
mens, mentis: θηλυκό
laus, laudis: θηλυκό
honestas -atis: θηλυκό
corpus -oris: ουδέτερο
mors, mortis: θηλυκό
salus -utis: θηλυκό → ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό
dimicatio -onis: θηλυκό

Δ΄ κλίση

cruciatus -us: αρσενικό

Ε΄ κλίση

res, rei: θηλυκό

Σημείωση: η συνεκφορά **multae imagines** δεν έχει ενικό αριθμό, ενώ η συνεκφορά **salus vestra** δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

plenus, -a, -um → Παραθετικά: plenior, -ior, -ius, plenissimus, -a, -um
multus, -a, -um → Παραθετικά: plus (ο συγκριτικός βαθμός στον ενικό απαντά μόνο στο ουδέτερο), plurimus, -a, -um. Στον πληθυντικό: multi, -ae, -a, plures, -es, - (i) a, plurimi, -ae, -a
cupidus, -a, -um → Παραθετικά: cupidior, -ior, -ius, cupidissimus, -a, -um
publicus, -a, -um → δεν σχηματίζει παραθετικά
parvus, -a, -um → Παραθετικά: minor, -or, -us, minimus, -a, -um

Γ' κλίση

omnis, -is, -e → δεν σχηματίζει παραθετικά)
fortis, -is, -e → Παραθετικά: fortior, -ior, -ius, fortissimus, -a, -um
excellens, -ns, -ns (-ntis) → Παραθετικά: excellentior, -ior, -ius, excellentissimus, -a, -um

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

qui, quae, quod (αναφορική)
ego, tu, - (προσωπική - α' πρόσωπο)
meus, mea, meum (κτητική - για έναν κτήτορα)
vester, vestra, vestrum (κτητική - για πολλούς κτήτορες)
tot (δεικτική - άκλιτη)
tantus, -a, -um (δεικτική)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

imitor, imitatus sum, imitāri (αποθετικό)
administro, administravi, administratum, administrāre
cogito, cogitavi, cogitatum, cogitāre
conformo, conformavi, conformatum, conformāre

2η Συζυγία

intueor, intuitus sum, intuēri (αποθετικό)
iaceo, iacui, iacitum, iacēre

3η Συζυγία

accedo, accessi, accessum, accedĕre
relinquo, reliqui, relictum, relinquĕre
gero, gessi, gestum, gerĕre
propono, proposui, propositum, proponĕre
colo, colui, cultum, colĕre
expeto, expeti(v)i, expetitur, expetĕre
duco, duxi, ductum, ducĕre → Β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: duc
obicio, obieci, obiectum, obicĕre (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το capio) *

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

sum, fui, -, esse
possum, potui, -, posse

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

quam
solum
bene → Παραθετικά: melius, optime
semper
sic

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

in (+ αφαιρετική/αιτιατική)
ad (+ αιτιατική)
pro (+ αφαιρετική)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

nisi (υποθετικός)

non solum ... verum etiam (παρατακτικό αντιθετικό ζεύγος)

et (παρατακτικός - συμπλεκτικός)

enim (διασαφητικός και αιτιολογικός)

ac (παρατακτικός - συμπλεκτικός)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Pleni omnes sunt libri: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

sunt: ρήμα.

libri: υποκείμενο ρήματος.

pleni: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος libri.

omnes: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο libri.

(exemplorum): εννοούμενη γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο pleni, γενική αντικειμενική

plena sapientium voces: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

(sunt): εννοούμενο ρήμα.

voces: υποκείμενο στο εννοούμενο ρήμα sunt.

plena: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος voces.

sapientium: γενική υποκειμενική στο voces.

(exemplorum): εννοούμενη γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο plena, γενική αντικειμενική

plena exemplorum vetustas: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

(est): εννοούμενο ρήμα.

vetustas: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος est.

plena: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος vetustas.

exemplorum: γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο plena, γενική αντικειμενική.

quae iacerent in tenebris omnia: κύρια πρόταση κρίσεως, η οποία λειτουργεί ως απόδοση στην υποθετική πρόταση («nisi ... accederet») που ακολουθεί, εκφέρεται με Υποτακτική Παρατατικού. (Σημείωση: Η αντωνυμία quae βρίσκεται μετά από ισχυρό σημείο στίξης και, εφόσον δεν υπάρχει άλλη κύρια πρόταση στην περίοδο, εισάγει κύρια πρόταση και ισοδυναμεί με τη δεικτική αντωνυμία: ea).

iacerent: ρήμα.

quae: υποκείμενο ρήματος.

omnia: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο quae.

in tenebris: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατάστασης στο ρήμα iacerent.

nisi litterarum lumen accederet: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό αποφαστικό σύνδεσμο nisi. Σχηματίζει, με απόδοση την κύρια πρόταση «quae ... omnia», υποθετικό λόγο του αντίθετου του πραγματικού για το παρόν. Συγκεκριμένα, και στην υπόθεση και στην απόδοση έχουμε υποτακτικές παρατατικού (accederet, iacerent).

accederet: ρήμα.

lumen: υποκείμενο ρήματος.

litterarum: γενική υποκειμενική στο lumen.

Quam multas imagines fortissimorum virorum - non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum - scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt!: κύρια επιφωνηματική πρόταση, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

reliquerunt: ρήμα.

scriptores: υποκείμενο ρήματος.

Graeci/ Latini: παραθέσεις στο scriptores. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο «et».

imagines: άμεσο αντικείμενο στο reliquerunt.

nobis: έμμεσο αντικείμενο στο reliquerunt.

multas: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο imagines.

virorum: γενική κτητική (ή αντικειμενική) στο imagines.

fortissimorum: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο virorum.

quam: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού, ως επιτατικό του multas.

ad intuendum/ad imitandum: εμπρόθετες αιτιατικές του γερουνδίου που δηλώνουν σκοπό στο reliquerunt. Συνδέονται μεταξύ τους αντιθετικά με το αντιθετικό ζεύγος «non solum ... verum etiam».

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

(Σημείωση: Η αντωνυμία *quas* βρίσκεται μετά από ισχυρό σημείο στίξης και, εφόσον δεν υπάρχει άλλη κύρια πρόταση στην περίοδο, εισάγει κύρια πρόταση και ισοδυναμεί με τη δεικτική αντωνυμία: *eas*).

proponebam: ρήμα.

ego: υποκείμενο ρήματος.

quas: άμεσο αντικείμενο στο *proponebam*.

mihi: έμμεσο αντικείμενο στο *proponebam*.

semper: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *proponebam*.

cupidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο *proponebam*. Αναφέρεται στο *ego*.

gerendi/ administrandi: (απόθετες) γενικές του γερουνδίου ως συμπληρώματα στο επίθετο *cupidus*, γενικές αντικειμενικές. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο *et*.

rem publicam: αντικείμενο στα γερούνδια *gerendi* και *administrandi*.

bene: επιρρηματικός προσδιορισμός τρόπου στα γερούνδια *gerendi* και *administrandi*.

Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

conformabam: ρήμα.

(ego): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

animum/ mentem: αντικείμενα στο *conformabam*. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο *et*.

meam: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *mentem*.

colendo/ cogitando: απόθετες αφαιρετικές του γερουνδίου που δηλώνουν τρόπο στο *conformabam*. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο *et*.

homines: αντικείμενο στα γερούνδια *colendo* και *cogitando*.

excellentes: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *homines*.

Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

potui: ρήμα.

(ego) : εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

obicere: αντικείμενο ρήματος, τελικό απαρέμφατο.

(ego) : εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου obicere (ταυτοπροσωπία).

me: αντικείμενο στο απαρέμφατο obicere (άμεση αυτοπάθεια).

in dimicationes: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός εισόδου σε κατάσταση στο απαρέμφατο obicere.

tot/ tantas: ομοιόπτωτοι επιθετικοί προσδιορισμοί στο dimicationes. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο ac.

pro salute: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει υπεράσπιση/σκοπό στο απαρέμφατο obicere.

vestra: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο salute.

sic: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο potui.

expetendo: απρόθετη αφαιρετική του γερουνδίου που δηλώνει τρόπο και λειτουργεί ως επεξήγηση στο sic.

laudem/ honestatem: αντικείμενα στο γερούνδιο expetendo. Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

solum: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο expetendo.

ducendo: απρόθετη αφαιρετική του γερουνδίου που δηλώνει τρόπο και λειτουργεί ως επεξήγηση στο sic.

esse: αντικείμενο στο γερούνδιο ducendo και ειδικό απαρέμφατο.

cruciatus/pericula: υποκείμενα του απαρεμφάτου esse (ετεροπροσωπία). Συνδέονται μεταξύ τους με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

omnes: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο cruciatus.

corporis: γενική αντικειμενική στο cruciatus.

omnia: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο pericula.

mortis: γενική επεξηγηματική στο pericula.

parvi: γενική της αφηρημένης (ηθικής) αξίας στο απαρέμφατο esse.

Ημερομηνία τροποποίησης: 31/10/2011